

PG IV PS 0280/26/13

Pan
Zbigniew Leszczyński
Komendant
Straży Miejskiej m. st. Warszawy
ul. Młynarska 43/45
01-170 Warszawa

W odpowiedzi na pismo Pani Danuty Gimaszewskiej, Zastępcy Komendanta Straży Miejskiej m. st. Warszawy z dnia 22.07.2013 r., znak SM-WPR-0717-51/13 dotyczące wykorzystywania przez straż gminną (miejską) stacjonarnych urządzeń rejestrujących w rozumieniu art. 2 pkt 59 ustawy z dnia 20.06.1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.- Dz. U. z 2012 r., poz. 1131 z późn. zm., dalej: Prawo o ruchu drogowym) uprzejmie informuję, że w Departamencie Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej odmówiono uwzględniania wniosku jednego z komendantów straży miejskiej o wywiedzenie kasacji przez Prokuratora Generalnego od wyroku sądu okręgowego umarzającego postępowanie na podstawie art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w. o wykroczenie z art. 92 § 1 k.w., ujawnione przez straż miejską za pomocą tzw. fotoradaru stacjonarnego typu „Traffipax Traffistar R 520”- wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela.

Stanowisko prawne zaprezentowane w uzasadnieniu sądu okręgowego zostało uznane za trafne i znajdujące oparcie w przepisach obowiązującego prawa.

Należy podkreślić, że uprawnienia straży gminnej (miejskiej) w zakresie kontroli ruchu drogowego określone zostały w przepisach Działu V Prawa o ruchu drogowym. W myśl tej ustawy strażnicy gminni (miejscy) są uprawnieni do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec naruszających przepisy ruchu drogowego, w przypadku ujawnienia i zarejestrowania czynu przy użyciu urządzenia rejestrującego. W ramach wykonywania tej kontroli strażnicy upoważnieni są do używania urządzeń rejestrujących, z tym że

w przypadku używania urządzenia zainstalowanego w pojeździe, w czasie pracy urządzenia pojazd nie może znajdować się w ruchu (art. 129b ust. 3 pkt 3 Prawa o ruchu drogowym).

Zakres omawianej kontroli doprecyzowany został w ust. 4 art. 129b Prawa o ruchu drogowym, stanowiącym że *„Strażnicy gminni (miejscy) mogą dokonywać na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz drogach krajowych w obszarze zabudowanym, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych, czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe urządzeń rejestrujących w oznakowanym miejscu i określonym czasie, uzgodnionymi z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) lub Komendantem Stołecznym Policji”*.

Wykładnia językowa cytowanego powyżej przepisu nie budzi żadnych wątpliwości. Zakres uprawnień straży gminnej (miejskiej) w zakresie tzw. kontroli fotoradarowej został ograniczony do możliwości utrwalania wykroczeń naruszających przepisy ruchu drogowego za pomocą urządzeń rejestrujących o charakterze przenośnym lub znajdujących się w niepozostającym w ruchu pojeździe, na którym urządzenie to zostało zainstalowane. Wywodzenie z powyższych przepisów uprawnień straży gminnej (miejskiej) do sprawowania kontroli drogowej z użyciem urządzeń rejestrujących o charakterze stacjonarnym, należy ocenić jako nieuprawnione.

Za przyjęciem w tej kwestii takiej wykładni przepisów przemawia dodatkowo sposób skonstruowania w przepisach Prawa o ruchu drogowym analogicznych uprawnień przysługujących Inspekcji Transportu Drogowego. Zgodnie z art. 129g ust. 1 Prawa o ruchu drogowym *„Ujawnianie za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych w pasie drogowym dróg publicznych następujących naruszeń przepisów ruchu drogowego:*

a) przekraczania dopuszczalnej prędkości,

b) niestosowania się do sygnałów świetlnych

- z zastrzeżeniem art. 129b ust. 3 pkt 3, należy do Inspekcji Transportu Drogowego”.

Porównanie treści przepisów art. 129b ust. 4 i art. 129g ust. 1 Prawa o ruchu drogowym prowadzi do wniosku, iż świadomym zabiegiem legislacyjnym ustawodawcy było ograniczenie możliwości używania przez straż gminną (miejską), w celu wykrywania wykroczeń drogowych, urządzeń rejestrujących do tych o charakterze przenośnym, nieprzymocowanych do podłoża w sposób trwały, czyli niestacjonarnych.

W świetle powyższego nie budzi wątpliwości również kwestia uprawnień straży gminnej (miejskiej) do kierowania wniosków o ukaranie za popełnienie wykroczenia z art. 92 § 1 i n. ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013 r., poz. 482,

dalej: k.w.), utrwalonego za pomocą stacjonarnego urządzenia rejestrującego, zdefiniowanego w art. 2 pkt 59 Prawa o ruchu drogowym.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779 z późn. zm.), zadaniem tej służby jest w szczególności czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego - w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym. Zatem uprawnieniem strażnika jest dokonywanie czynności wyjaśniających, kierowanie wniosków o ukaranie do sądu, oskarżanie przed sądem i wnoszenie środków odwoławczych - w trybie i zakresie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia (art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy).

Zgodnie z art. 17 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r., poz. 395) strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania, w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie.

Przedstawione powyżej przepisy Prawa o ruchu drogowym przyznają strażom gminnym (miejskim) ściśle określone uprawnienia, wykluczające możliwość dokonywania czynności w zakresie kontroli ruchu drogowego z wykorzystaniem stacjonarnych urządzeń rejestrujących. W konsekwencji, straż gminna (miejska) nie może występować w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia ujawnione za pomocą „fotoradarów” stacjonarnych.

Uzupełniająco należy zauważyć, iż wątpliwości interpretacyjnych dotyczących zakresu uprawnień straży gminnej (miejskiej) nie miał także normodawca podczas konstruowania aktu wykonawczego na podstawie przepisu upoważniającego zawartego w art. 129h ust. 5 Prawa o ruchu drogowym, albowiem w § 8 rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące (Dz. U. z 2013 r., poz. 366), określającym szczegółowe czynności strażników miejskich (gminnych) z zakresu kontroli ruchu drogowego mowa jest jedynie o przenośnym urządzeniu rejestrującym lub pojeździe z zainstalowanym w nim urządzeniem rejestrującym.

Wobec pojawiających się medialnych informacji, uzasadnionym jest także odniesienie się do przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz.U.2013.260), a zwłaszcza do art. 20b i art. 20c, które zostały zamieszczone w rozdziale 2 pt. „Administracja drogowa”.

Przepisy art. 20b wymienionej ustawy wprowadzają instrumenty prawne zmierzające do zapewnienia odpowiedniej bazy infrastrukturalnej dla systemu automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym, związanej z użytkowaniem stacjonarnych urządzeń rejestrujących, w tym ich usuwanie, utrzymanie i eksploataowanie, wskazując konkretnie organy zobowiązane do tych czynności, a dotyczy to zarządców dróg, Policji, Inspekcji Transportu Drogowego oraz straży gminnych (miejskich).

Z brzmienia art. 20b ust. 5 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych wynika ponadto, że straże gminne (miejskie) również finansują i realizują zadania o charakterze logistycznym w odniesieniu do urządzeń rejestrujących użytkowanych przez te straże.

Przepis art. 20c. wskazuje, że zapewnienie funkcjonowania stacjonarnych urządzeń rejestrujących oraz obudów na te urządzenia, polegające w szczególności na: zakupie, utrzymaniu i naprawie oraz wynikające z ich bieżącej eksploatacji i obsługi w tym również import danych zarejestrowanych przez te urządzenia oraz montaż urządzeń w zainstalowanych obudowach, należy do Inspekcji Transportu Drogowego - w przypadku urządzeń przez nią zainstalowanych lub zarządcę drogi działającego na wniosek Głównego Inspektora Transportu Drogowego oraz w przypadku obudów urządzeń rejestrujących należących do Policji, zaś w pozostałych przypadkach do jednostek samorządu terytorialnego lub straży gminnej (miejskiej).

Z porównania przepisów k.p.w. i ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych wynika jednoznacznie, że normują one inną materię, co oznacza że z treści wskazanych art. 20b i art. 20c, nie można wywodzić uprawnień dla straży gminnych (miejskich) do wykonywania czynności w zakresie prowadzenia przez wymienione organy czynności wyjaśniających, kierowania wniosków o ukaranie do sądu, oskarżania przed sądem i wnoszenia środków odwoławczych.